

İŞ GÜVENLİĞİ ve VERİMLİLİK

A> Fethi DİNÇER *
1977 / 2422

Sanayileşme dünya toplumlarını ikiyüz yıldan beri etkileyen derin bir olgudur. Sanayi, insanlık ve toplumlar için yaşam düzeyinde artan refah simgesi sayılmıştır. Sağladığı ekonomik üstünlükleri ile bireyler için daha çok alma gücü, daha iyi giyim, daha iyi konut tipleri nitelikleriyle çekici bir düzen olarak kabul edilmiştir.

Nevar ki, özet olarak sayılan bu çarpıcı üstünlüklerinin yanında birtakım riskleri de beraberinde getirmiştir. Bunların en önemlisi de iş kazalarıdır. Daha basit üretim sürecinin hakim olduğu eski devirlerde işçiler bedensel çalışmaları sonucu daha az tehlikeyle karşı karşıya kalıyorlardı. Bugün ise hergün binlerce endüstriyel iş kazaları meydana gelmektedir. Bunların bir kısmı öümle, bir kısmı tüm ve kısmi iş görememezlikle sonuçlanmaktadır.

Kazaların önlenmesi, kişilerin daha sağlıklı, daha güvenli yerlerde çalışabilmesi için 1802 yılından itibaren kanun koyucular birtakım yasalar çıkarmışlar ve bu yasalarla artan iş kazalarını azaltmaya çalışmışlardır.

İş güvenliğinin sağlanması için bilimsel çalışma gerektiği, akla geldikçe çıkarılan mevzuat ve tedbirlerle kazaların önlenemeyeceği, iş kazaları ve meslek hastalıklarının giderek artmasıyla ortaya çıkmış bulunmaktadır. Çalışma koşullarının düzeltilmesi, iş kazalarının ve meslek hastalıklarının önlenmesi, işyerinde iş insan ilişkilerinin düzenlenmesi, işçi sağlığı ve iş güvenliği kavramının önemli öğekridir. İş kazalarını, meslek hastalıklarının ve sanayileşme hastalığı diyebileceğimiz insan bunalımlarını ortadan kaldırmak ya da asgari duruma indirmek amacıyla yapılan bilimsel çalışmaların tümüne iş güvenliği elenir.

Tanımdan da anlaşılacağı gibi "işin

İş kazalarını, meslek hastalıklarını ve sanayileşme hastalığı diyebileceğimiz insan bunalımlarını ortadan kaldırmak ya da asgari duruma indirmek amacıyla yapılan bilimsel çalışmaların tümüne iş güvenliği denir.

tehlikeler" teknolojinin getirdiği tehlikelerdir. Bu tehlikelere karşı korunmak iş güvenliğinin temel amacıdır. Çağımızda insan çalışmasının daha verimli, daha etkin, daha insancıl duruma getirilmesi bütün toplumların başlıca hedeflerinden biridir.

İş kazaları yol açtıkları acı ve ızdırapların yanısıra, insan, makina, malzeme ve ürün kaybına neden olarak verimliliği düşürmektedir. Yapılan araştırmalar iş güvenliği ve verimliliğin elele gittiği konusundaki inancı giyerek yaygınlaştırmaktadır.

Başka bir deyişle iş kazalarının önlenmesi için alınan iş güvenliği tedbirleri verimlilik ve üretim artışına neden olmaktadır. Bir örnek vermek gerekirse; dergi presi kullanılan işletmelerde önceleri bu tür makinelerde kazaların kaçınılmaz olduğu, işçilerin kaza yapıp yapıp tecrübe kazanacakları yolunda tutum ve davranışlar yaygındır. Ama işçilerin ellerini tehlikeli bölgelerin dışında tutmaya yarayan koruma sistemlerinin uygulanmaya başlaması ile yaralanma korkusu giderilerek önemli ölçüde üretim artışı sağlanmıştır. Böylece iş güvenliğinin sağlanması yüksek verimlilik ve etkinlik doğuran bir girişim olarak görülmeye başlanmıştır.

İŞ GÜVENLİĞİNDE AMAÇ

İş güvenliğinin ilk amacı kuşkusuz yaşamımızı tehdit eden tehlikelerden ki bunlar genel olarak kaza ve hastalık şeklinde ortaya çıkar. Tüm insanları korumak, zarar verici olayları en alt

düzeğe indirmek ve insanların yaşamlarında daha güvenli, dolayısıyla mutlu olmalarını gerçekleştirmektir. Şu halde iş güvenliğinin sağlanması mutlu bir toplum olmanın temel koşullarından biridir.

Bu sosyal amacın yanında iş güvenliğinin sağlanmasındaki maddi yararları küçümsemek gerekir. İnsanların bu konu üzerinde ayrı bir bilim dalı geliştirecek derecede durumlarının bir diğer nedeni de kazalar karşısında duydukları manevi ızdırabın yanında meydana gelen millî servet kaybının büyüklüğünün bilincine varmış olmalarıdır.

Ekonomik büyümeye katkıda bulunan faktörler hakkında yapılan araştırmalar neticesinde, Batı'nın ekonomik gelişmesinde en büyük rolü EMEK ya da SERMAYE gibi fiziki faktörlerin yanında BİLGİ ve EĞİTİM düzeyinin artışı gibi fiziki olmayan faktörlerde rol oynamıştır, iş güvenliği eğitimi ve organizasyonu da kalkınma çabalarını etkileyen bu yeni faktörlerden biri olarak görülebilir.

İş güvenliğinin sağlanması kaynak dağılımı yönünden de önemlidir. Ülke kaynaklarının bir kısmının güvenlik eğitimi organizasyonu ve önlemlerine yönlendirilmesi, getireceği verimlilik artışları ve etken üretim ile ekonomik kalkınmaya katkıda bulunacağından bir yatırım şeklinde düşünülebilir. Elde edilen kazanç, ulusal refahı artıracak, işçi işveren ve tüm ekonomiye yarar getirecektir. Oysa aynı kaynaklar iş güvenliği tedbirlerine yönlendirilmediğinde, zorunlu olarak kazalar ve hastalıklar için yapılacak ödemelere ayrılacaktır. Bunun ise hiçbir kesime yarar getirmeyeceği ortadadır.

Kaza geçirmiş işçiye yapılan ödeme onun üretken gücünü geri getirmeyecek, ekonomi açısından ise bir yatırım değil, sosyal bir yardım olacaktır. Bütün bu nedenlerle iş güvenliği önlemlerini almak, uzağı gören bir firmanın ekonomi politikasının gereğidir.

* Et ibank Seydişehir A .İM
Eğitim Müdürü